

SEZİN EZGİ SARIAKÇALI ALKAÇ

**AKARYAKIT İSTASYONU
BAYİLİK SÖZLEŞMESİ**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	XI
KISALTMALAR LİSTESİ	XXI
GİRİŞ.....	1

Birinci Bölüm

AKARYAKIT İSTASYONU BAYİLİK SÖZLEŞMESİNİN TERMİNOLOJİSİ, DAĞITIM SÖZLEŞMELERİ İLE İLİŞKİSİ, TARİHİ GELİŞİMİ VE TANIMI

I. Terminoloji.....	3
II. Konunun Sınırlandırılması	7
III. Akaryakıt İstasyonu Bayilik Sözleşmesinin Dağıtım Sözleşmeleri İçindeki Yeri.....	12
A. Dağıtım Sözleşmeleri	12
1. Dağıtım Sözleşmelerini Doğuran Gelişmeler	12
2. Dağıtım Sözleşmesi, Dağıtıcı ve Sağlayıcı Kavramları	14

3. Dağıtım Sözleşmelerinin, Tacir Yardımcıları ve Diğer Müesseseler ile Karşılaştırılması.....	17
B. Akaryakıt İstasyonlarındaki Dağıtım Modelinin Tespiti.....	20
1. Akaryakıt İstasyonu Bayilik Sözleşmesinin Tek Satıcılık Sözleşmesi Olup Olmadığı Tartışması	20
2. Değerlendirme ve Sonuç	28
IV. Akaryakıt İstasyonu Bayilik Sözleşmesinin Dünyadaki ve Türkiye'deki Tarihi Gelişimi.....	30
V. Bayilik Sözleşmesi ve Akaryakıt İstasyonu Bayilik Sözleşmesinin Tanımları	32
A. Bayilik Sözleşmesinin Tanımı	32
B. Mevzuat ve Doktrinde Akaryakıt İstasyonu Bayilik Sözleşmesi Tanımı.....	34
C. Görüşlerin Değerlendirilmesi ve Sonuç	35

İkinci Bölüm

AKARYAKIT İSTASYONU BAYİLİK SÖZLEŞMESİNİN UNSURLARI, ÖZELLİKLERİ VE ŞEKLİ

I. Akaryakıt İstasyonu Bayilik Sözleşmesinin Unsurları	39
A. Sürekli Borç Doğuran Sözleşme Olması	39
B. Kendi Adına ve Hesabına Hareket	43
C. Sürümü Arttırma Yükümlülüğü	49
D. Tek Elden Satın Alma Yükümlülüğü.....	52
II. Akaryakıt İstasyonu Bayilik Sözleşmesinin Özellikleri.....	58
A. Çerçeve Nitelikli Sözleşme Olması	58
1. Çerçeve Sözleşme Tanımı ve Çerçeve Sözleşmenin Akaryakıt İstasyonu Bayilik Sözleşmesi İle İlişkisi	59
2. Çerçeve Sözleşmenin Birel Sözleşme Kurma Borcu Doğurup Doğurmadığı Tartışması	62
B. Uygulamada Standart Sözleşme Olarak Kullanılması.....	66

C. Genel İşlem Koşulları İçeren Sözleşme Olması.....	69
1. Genel Olarak	69
2. Akaryakıt İstasyonu Bayilik Sözleşmesinde Yer Alan Genel İşlem Koşulları	71
3. Genel İşlem Koşullarının Denetlenmesi	73
III. Akaryakıt İstasyonu Bayilik Sözleşmesinin Şekli.....	77

Üçüncü Bölüm

AKARYAKIT İSTASYONU BAYİLİK SÖZLEŞMESİNİN BENZER SÖZLEŞMELERLE KARŞILAŞTIRILMASI, AKARYAKIT İSTASYONU BAYİLİK SÖZLEŞMESİNİN HUKUKİ NİTELİĞİ VE UYGULANACAK HÜKÜMLER

I. Akaryakıt İstasyonu Bayilik Sözleşmesinin Benzer Sözleşmelerle Karşılaştırılması.....	79
A. Satış Sözleşmesi ile Karşılaştırılması	79
B. Vekâlet Sözleşmesi ile Karşılaştırılması	83
C. Acentelik Sözleşmesi ile Karşılaştırılması	89
D. Adi Ortaklık Sözleşmesi ile Karşılaştırılması.....	97
E. Satış İçin Bırakma (Konsinye) Sözleşmesi ile Karşılaştırılması.....	100
F. Komisyon Sözleşmesi ile Karşılaştırılması.....	103
G. Franchise Sözleşmesi ile Karşılaştırılması.....	105
II. Akaryakıt İstasyonu Bayilik Sözleşmesinin Hukuki Niteliği	114
A. Genel Olarak Sözleşme Özgürlüğü ve Atipik Sözleşme Türleri.....	114
B. Akaryakıt İstasyonu Bayilik Sözleşmesinin Atipik Sözleşme Olması	120
C. Akaryakıt İstasyonu Bayilik Sözleşmesinin Tipi	121

1. Karma Sözleşme Olarak Kabul Edebilecek Görüş.....	121
2. Kendine Özgü Yapısı Olan Sözleşme Olarak Kabul Edebilecek Görüş.....	123
3. Bileşik Sözleşme Olarak Kabul Eden Görüş.....	124
4. Görüşlerin Değerlendirmesi ve Sonuç	124
III. Akaryakıt İstasyonu Bayilik Sözleşmesine Uygulanacak Hükümler.....	126

Dördüncü Bölüm

AKARYAKIT İSTASYONU BAYİLİK SÖZLEŞMESİNİN SÜRESİ

I. Rekabet Hukukuna Genel Bakış.....	129
A. Genel Olarak.....	129
B. Rekabet Hukukundan Doğan Yasaklar	131
C. 2002/2 Sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliğ	133
II. 2002/2 Sayılı Tebliğ'e Göre Sözleşme Süresine İlişkin Yasak ve Tanınan İstisnalar.....	134
III. Akaryakıt İstasyonu Bayilik Sözleşmesinde Yer Alan Rekabeti Sınırlayan Hüküm ve Uygulamalar	139
A. Petrol Mevzuatından Doğan Rekabeti Sınırlayan Hükümler	139
1. Rekabet Yasağı.....	139
2. Müşteri ve Bölge Kısıtlamaları	142
B. Akaryakıt İstasyonu Bayilik Sözleşmesi Süresini Uzatan Uygulamalar.....	146
1. Akaryakıt İstasyonlarının Mülkiyet Yapısı.....	146
2. İntifa ve Şerh Edilmiş Kira Sözleşmeleri Sorunu	148
IV. Rekabet Kurulu'nun Sözleşmenin Süresine İlişkin Verdiği Kararlar	151
A. İlk Dönem Kararları	152
B. İkinci Dönem Kararları.....	153

C. Üçüncü Dönem Kararları	155
V. Bireysel Muafiyet	160
VI. Sürenin Hesaplanması.....	165
VII. Değerlendirme ve Sonuç	174

Beşinci Bölüm

AKARYAKIT İSTASYONU BAYİLİK SÖZLEŞMESİNDE TARAFLARIN HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ

I. Akaryakıt Sağlayıcısının Yükümlülükleri	179
A. Birel Satış Sözleşmesini (Siparişleri) Kabul ve Teslim Yükümlülüğü	179
1. Genel Olarak	179
2. Kabul ve Teslim Yükümlülüğünün Sınırları	185
3. Sorumsuzluk Kayıtları.....	189
4. Malların Kalitesini Garanti Etme Yükümlülüğü	191
B. Menfaatleri Koruma Yükümlülüğü	194
1. Genel Olarak	194
2. Destekleme ve İşbirliği Yükümlülüğü.....	198
3. Belge ve Malzemelerin Verilmesi Yükümlülüğü	199
4. Bilgi Verme Yükümlülüğü	204
5. Bütün Bayilere Eşit Davranma Yükümlülüğü.....	210
C. Kanundan Diğer Yükümlülükler	213
II. Akaryakıt Bayisinin Yükümlülükleri.....	215
A. Alım (Satın Alma-Sipariş Verme) Yükümlülüğü	215
1. Genel Olarak	215
2. Tek Elden Satın Alma Yükümlülüğü.....	218
3. Tek Elden Satın Alma Yükümlülüğünün Rekabet Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi	219
4. Asgari Alım Yükümlülüğü.....	220

5. Asgari Alım Yükümlülüğünün Rekabet Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi	224
B. Sürümü Arttırma Yükümlülüğü	226
1. Reklâm Yapma Yükümlülüğü	231
2. Promosyon Kampanyalarına Katılma	234
C. Sadakat Yükümlülüğü.....	235
1. Genel Olarak	235
2. Bilgi Verme Yükümlülüğü	239
3. Sözleşme Süresince Sır Saklama Yükümlülüğü.....	243
4. Sözleşme Süresince Rekabet (Etmeme Yükümlülüğü) Yasası	246
D. Talimatlara Uyma Yükümlülüğü	249
1. Genel Olarak	249
2. Akaryakıt Sağlayıcısının Talimat Verme Hakkının Sınırları.....	251
3. Akaryakıt Sağlayıcısının Malların Satış Fiyatını Belirlemesine İlişkin Talimatları	256
a. Borçlar Hukuku Bakımından.....	256
b. Rekabet Hukuku Bakımından.....	257
E. Stok Yapma Yükümlülüğü	262
F. Uygulamadaki Sözleşmelerde Yer Alan Diğer Yükümlülükler.....	264
G. Kanundan Doğan Diğer Yükümlülükler.....	265

Altıncı Bölüm

AKARYAKIT İSTASYONU BAYİLİK SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİ

I. Genel Olarak	269
II. Sözleşmenin Kendiliğinden Sona Ermesi.....	271
A. Sözleşme Süresinin Sona Ermesi.....	272

1. Genel Olarak	272
2. Sözleşme Süresinin Sona Ermesine Rağmen İlişkiye Devam Edilmesi	273
B. Taraflardan Birinin Ölümü, İflası, Fiil Ehliyetinin Kaybı veya Kısıtlanması	277
1. Ölüm	277
2. İflas	281
3. Fiil Ehliyetinin Kaybı veya Kısıtlanması	282
C. Lisansın İptali	283
III. Sözleşmenin Hukuki İşleme Sona Erdirilmesi	285
A. İkâle ile Sona Erdirilmesi	285
B. Sözleşmenin İptali	288
C. Olağan Fesih	290
1. Genel Olarak	290
2. Olağan Fesih Hakkının Sınırları	292
3. Fesih Öneli	294
a. Genel Olarak	294
b. Fesih Önelinin Sözleşmede Kararlaştırılmış Olması	295
c. Fesih Önelinin Sözleşmede Kararlaştırılmamış Olması	296
(1) Adi Ortaklık Sözleşmesine İlişkin Fesih Önelinin Kıyas Yoluyla Uygulanması Görüşü	297
(2) Acentelik Sözleşmesine İlişkin Fesih Önelinin Kıyas Yoluyla Uygulanması Görüşü	297
(3) Vekâlet Sözleşmesi Hükümlerinin Kıyas Yoluyla Uygulanması Görüşü	298
(4) Fesih Önelinin Somut Olayın Özelliklerine Göre Hâkim Tarafından Belirlenmesi Görüşü	299
(5) Görüşlerin Değerlendirilmesi ve Sonuç	301
d. Olağan Fesih Bildiriminin Şekli	302
D. Haklı Sebep (Olağanüstü) Fesih	306
1. Genel Olarak	306

2. Haklı Sebep	308
a. Genel Olarak	308
b. Haklı Sebep Kavramı	309
3. Fesih Hakkının Kullanılmasına İlişkin Sorunlar	316
a. Haklı Sebep Fesihden Önce İhtarda Bulunulması.....	316
b. Gerçekte Haklı Sebep Teşkil Etmeyen Nedenlere Dayanarak Yapılan Feshin (Haksız Fesih) Sonuçları .	319
c. Sözleşmenin Haksız Feshinden Sonra Ortaya Çıkan Sebepler.....	322
d. Feshin Tahvili	323
4. Haklı Sebep Fesih Bildiriminin Şekli ve Süresi.....	326
5. Özellikle Haklı Sebep Oluşturabilecek Haller	331
a. Temerrüt.....	331
b. Aciz Hali.....	336
c. Asgari Alım Yükümlülüğünün İhlali	337
d. Akaryakıt İstasyonu Bayilik Sözleşmesinden Doğan Yükümlülüklerle Aykırılıklar ile Ortaya Çıkabilecek Diğer Sebepler.....	343

Yedinci Bölüm

AKARYAKIT İSTASYONU BAYİLİK SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİNİN SONUÇLARI

I. Genel Olarak	347
II. Birel Satış Sözleşmelerine Etkisi	348
III. Stok Mallara Etkisi	350
IV. Belge ve Malzemelerin Geri Verilmesi.....	352
V. Sözleşme Sonrası Sır Saklama Yükümlülüğü.....	358
VI. Rekabet Yasağı Sözleşmesi.....	360
A. Genel Olarak	360

B. Rekabet Yasağı Sözleşmesinin Sınırları.....	361
1. T.T.K. Md. 123 Uyarınca Rekabet Yasağı Sözleşmesi.....	364
a. Rekabet Yasağı Sözleşmesinin Yer, Zaman ve Konu Bakımından Sınırlandırılması.....	364
b. Rekabet Yasağı Sözleşmesinin Yazılılık Şartı.....	366
c. Bekleme Tazminatı (Ücreti) Ödenmesi	368
d. Rekabet Yasağı Sözleşmesinin Nispi Emredici Niteliği (Geçersizlik)	371
e. Rekabet Yasağı Sözleşmesinin İhlali ve Sözleşmenin Sonlandırılması	372
f. Rekabet Yasağı Sözleşmesinden Doğan Taleplerde Zamanaşımı.....	375
2. Rekabet Hukuku Bakımından Sınırlandırılması.....	376
3. Akaryakıt İstasyonu Bayilik Sözleşmesi Bakımından Değerlendirme ve Sonuç	378
VII. Denkleştirme İstemi	384
A. Genel Olarak	384
B. Denkleştirme İsteminin Akaryakıt İstasyonu Bayilik Sözleşmesine Uygulanabilirliği.....	385
VIII. Olağan Fesihte Tazminat Talebi.....	388
IX. Olağanüstü Fesihte Tazminat Talebi	390
X. Cezai Şarta İlişkin Talepler	395
XI. Akaryakıt Sağlayıcısı Tarafından Verilen Kredilere, Yapılan Yardımlara ve Sabit Yatırımlara İlişkin Talepler	406
XII. Manevi Tazminat Talepleri	410
XIII. Akaryakıt Bayisi Tarafından Verilen Teminatlara İlişkin Talepler.....	413
XIV. Zamanaşımı ile Yetkili ve Görevli Mahkeme.....	416
SONUÇ	419
KAYNAKÇA	427